

GÓRZELNIK

Organ poświęcony polskiemu przemysłowi gorzelniczemu.

Wydawca: Polskie Towarzystwo gorzelnicze. — Redaktor odpowiedzialny: Gierasieński Feliks, ul. Miłkowskiego 1. 2.

ODEZWA

do P. T. Członków Polskiego Towarzystwa gorzelniczego.

Komitet wystawowy we Lwowie rozsyła wezwania do wszystkich wystawców z Polskiego Towarzystwa gorzelniczego, aby uiścili jakieś koszta przesyłki okazów na tegoroczną wystawę spirytusową we Wiedniu.

Z uwagi, że żaden z Członków Towarzystwa naszego nie był samodzielnym wystawcą, lecz Polskie Towarzystwo gorzelnicze urządziło zbiorową wystawę, a Komitet wystawowy w Krakowie poręczył mu bezpłatne przesyłki okazów do Wiednia i z powrotem, przeto na podstawie tego układu, każdy członek Towarzystwa jako wystawca ma prawo do bezpłatnej wysyłki i powrotnej przesyłki okazów wystawowych.

Wszystkich Panów wystawców proszę nie ulegać wezwaniu krajowego Komitetu wystawowego, albowiem z Komitetami wystawowymi tylko Zarząd Towarzystwa naszego kompetentnym jest do porozumienia się i wyjaśnienia pod względem wzajemnego dotrzymania poprzednio umówionych warunków i zobowiązań*).

Przy tej sposobności z obowiązku przewodniczącego Towarzystwa z przykrością skonstatować muszę niepożądany a ujemnie o poczuciu obowiązków i pojęciu łączności świadczący stan zalegających wkładek u Członków naszej jedynej w kraju asocjacji gorzelniczej. Wykazy skarbnika stwierdzają, że **74 członków** zalega z wkładkami za rok bieżący z **poważną kwotą 700 koron**. Z drugiej strony Redakcja i Administracja „Gorzelnika“ wykazuje zaległości w przedpłacie u prenumeratorów listę **78 osób z kwotą 607 koron**, łącznie zatem **152 czytelników „Gorzelnika“ zalega za rok bieżący z kwotą 1307 koron!!!**

Panowie Koledzy zechciejcie zastanowić się! Każdy z Was uiścić ma tylko po kilka (względnie po kilkanaście) koron — wyrównajcie je spiesznie, nie narażajcie koleżeńskiego stowarzyszenia i jego organu na stratę i zachwianie się z powodu braku poczucia obowiązku. Otrzymywaliście pismo regularnie, zobowiązaliście się zapłacić słuszną należność, a więc nie zwlekajcie dłużej!

A. Jenik, przewodniczący.

Zwracamy uwagę na zażalenie w podobnej sprawie fabryki „Kraj“ w Stanisławowie, jakie zamieściliśmy w dziale „Korespondencje“ (przyp. Red.).

Opinia Towarzystwa politechnicznego o gorzelnictwie galicyjskiem.

(Dokończenie).

Przy zachowaniu wszelkich dzisiejszych ulepszeń w postępowaniu technicznym w fabrykacji spirytusu, powinno się obecnie, licząc teorytycznie, otrzymać z jednego; kilograma zatartej w płodach skrobi 60—61 odsetków litrowych alkoholu, niestety w gorzelniach naszych tylko wyjątkowo taki wydatek bywa osiąganym. Wiele naszych gorzelń zadowala się wydatkami po 52—58 odsetków, litrowych, w wielu zaś gorzelniach i tyle uzyskać nie mogą. Przyjąć można, że około 15% skrobi przeciętnie tracimy niepowrotnie wskutek nieumiejętnego postępowania technicznego. Z powodu tego wszystkie gorzelnie kraju naszego, przerabiając około 600.000 hl. spirytusu rocznie, tracą corocznie najmniej 60.000 hl. co przedstawia wartość poniesionych kosztów wyrobu około 600.000 złr. czyli 1,200.000 K. Stanowi to bardzo znaczną stratę spowodowaną lekceważeniem umiejętności technicznych.

Straty z powodu braku organizacji wytwórczej i handlowej wynoszą nierównie więcej.

Z powyższych wywodów widzimy, że na polu gorzelnictwa galicyjskiego pozostaje wiele jeszcze do zrobienia, znając atoli stosunki gorzelnicze i ujemne wyniki sporadycznie przedsięwziętych prób poprawy złego, niemam nadziei na rychłe zmiany na lepsze.

W końcu prelegent przychodzi do wniosków, że Towarzystwo politechniczne jako inicjator rozpraw teoretycznych o różnego rodzaju przemysłach, jakie kraj nasz posiada lub posiadać powinien, nie ma możliwości, przy ogólnej apatii i nieradności właścicieli gorzelń, wywarć na nich ożywczego wpływu, że przeto technicy polscy nie wiele zdziałać mogą w kierunku poprawy wadliwych stosunków tego ważnego dla kraju przemysłu rolniczego, zwłaszcza że powołane do działania ciała zbiorowego całkiem nie nieprzebiegną w celu poprawy techniki wyrobu handlu spirytusowego.

Gorzelnictwo galicyjskie cierpi głównie na brak organizacji wytwórczo handlowej i technicznej, zarówno jak i na brak odpowiadającego potrzebom rolnictwa kontyngentu wyrobu.

Inżynier-mechanik dążyć powinien do ulepszenia wszelkich urządzeń i przyrzędów gorzelnianych, by tym sposobem przyczynić się do obniżenia kosztów wyrobu.

Obecnie mamy już w kraju kilka fabryk urządzeń gorzelnianych, nie wszystkie one sporządzają zupełnie dobre aparaty a rozważyć należy, że zagraniczne fabryki urządzeń również nie zawsze wywiązują się z zadania całkiem dobrze.

Po zakończeniu wykładu profesora Syniewskiego wywiązała się między obecnymi technikami żywa dyskusja na temat poruszonych przez prelegenta kwestyi gorzelniczych.

Przewodniczący profesor Fiedler zwrócił uwagę na rażące marnowanie opału w gorzelniach galicyjskich, wynikające wskutek braku ulepszonych sposobów opalania kotłów parowych i z powodu nieumiejętnego postępowania gorzelników przy użyciu opału. Pod tym względem dałoby się koszt opału o 30% zmniejszyć, gdyż nieukwalifikowani kierownicy weale nie zdają sobie z tego sprawy, gdzie się owo drogie ciepło podziewa.

Inspektor gorzelniany p. Wang poruszył sprawę utworzenia krajowej stacji kontrolnej dla gorzelnictwa, któraby badała materiały do wyrobu spirytusu służące, kontrolowała postępowanie techniczne i przez umyślnie wysyłanych konsulentów, sprawdzała, czy i o ile wyrób spirytusu racjonalnie w danych warunkach jest prowadzony. Taka stacja technologiczna, doświadczalna i kontrolująca jest dla naszego gorzelnictwa nieodzowną, powinna ona jednakże być odpowiednio urządzoną i posiadać dostateczną liczbę sił zawodowych z uwagi na 800 gorzelń w kraju naszym funkcjonujących.

W dalszym ciągu zwrócił pan Wang uwagę na brak w naszym kraju produkcji alkoholu z owoców, która w innych państwach tak szeroko rozwinęła się. Brak ten przypisuje słusznie mowca zaniedbaniu w Galicyi sadownictwa, należałoby przeto

i w tym kierunku przedsięwziąć skuteczne usiłowania.

Rząd tak silnie interesowany w gorzelnictwie, z powodu braku stacyi doświadczalnej w kontroli technicznej, posyła wszystkie rozbiory do Wiednia, przeto należy poruszyć tę sprawę u sfer miarodajnych, aby taka stacya w kraju urządzona została, tak dla użytku rządowego, jak i dla stron prywatnych.

Zauważył następnie jeden z mowców, że w kraju naszym trudno na polu gorzelnictwa coś dodatniego przedsięwziąć, gdyż sami właściciele gorzelni niczego do poprawy stosunków nie chcą podjąć. Nasz przemysł gorzelniczy nie toczy się właściwymi torami przemysłowymi, lecz postępuje po torach papierowych to jest, porusza się o tyle, o ile popychają go przepisy dotyczącej ustawy skarbowej.

Wskutek braku organizacyi wytwórczej i handlowej i nasze rafinerje zwolna nieczą się przechodząc w ręce przedsiębiorców zagranicznych. Nie zadługo Niemcy widząc naszą bezradność i apatyę, zagarną przemysł gorzelniczy i handel spirytusem, przez co zabiorą tutejszym wytwórcom wszelkie zyski. Nastąpi to z pewnością, skoro nasi przedsiębiorcy nie są zdolni do zawiązania jakiegokolwiek akcyi zbiorowej. Zanim w Galicyi namyślą się i postanowią zaprowadzić instytucję objeżdżających gorzelnie konsulentów, tymczasem ceny spirytusu ponownie spadną i utrudnią położenie producentów jeszcze bardziej.

Jeden z poważnych mowców zarzucił dzisiejszym inspektorom i kontrolorom gorzelnianym, że zbyt twardo stoją na swych stanowiskach urzędowych i wobec producentów spirytusu są więcej fiskalnymi niż sam fiskus. Panowie ci, zdaniem mowcy, powinni więcej przychylnie traktować przemysł gorzelniczy w kraju naszym, choćby z tego względu, że są zawodowymi znawcami technicznego postępowania przy wyrobie spirytusu, życzliwa ich rada i pogląd na przebieg fabrykacyi w danej gorzelni, byłyby z wdzięcznością zarówno przez właścicieli, jak i przez gorzelników przyjęte.

Później w miarę rozrostu ludności i wzmocnienia się konkurencyi młodzież in-

teligentna będzie się musiała garnąć i do gorzelnictwa.

Kilku mowców wystąpiło w obronie rządowych kontrolorów technicznych twierdząc, że tak właściciele, jak i gorzelnicy tylko niechętnie zwracają się do urzędników rządowych o poradę, uważając ich z natury rzeczy za swoich przeciwników w kwestiach uchyleń przeciw przepisom ustawy.

Poruszono jeszcze kilka uwag o gorzelnictwie krajowym, jako przemyśle ekonomicznie ważnym, bo już istniejącym i posiadającym warunki rozwoju, wszyscy jednak zgodzili się na jedno, że w naszych stosunkach niema widoków na rychłe usunięcie jego wad i braków.

Statystycznie stwierdzono, że jakkolwiek produkcya spirytusu wzrasta, to przecież konsumpcya jego zmniejsza się stale, lecz natomiast spirytus wyrabia sobie i rozszerza nowe drogi zbytu na polu przemysłowym, jako spirytus denaturowany. I pod tym względem Niemcy niezmiernie nas wyprzedziły, o czem przekonano się nao cznie za tegorocznej wystawie spirytusowej w Wiedniu. Obecna wysoka cena spirytusu wstrzymuje pochod spirytusu na torach przemysłowych, atoli organizacya niemiecka, która już tyle w tym kierunku działała wynajdzie zapewne i na to odpowiedni sposób. W przemyśle spotyka spirytus najgroźniejszego rywala, w benzynie i nafcie, to też w naszych warunkach nie może on skutecznie zwalczać tego spółzawodnictwa tem bardziej, że sprawa denaturacyi spirytusu w państwie naszym nie została jeszcze zreformowaną.

Przy końcu posiedzenia zauważył jeszcze prof. Syniewski, że wszelkie dotychczas podejmowane przez chętne jednostki i małe grupy zawiązania jakiegokolwiek organizacyi czy to wytwórczej, czy handlowej rozbijały się o niechęć i obojętność samych właścicieli gorzelni. U nas dobro ogółu nie ma zwolenników, w Niemczech jednostka stara się usilnie o dobro ogółu, u nas każdy dba tylko o swoje i dlatego całość zamiast rósć w znaczenie,—upada. Kiedy przed kilku laty usiłowano zawiązać towarzystwo wytwórcze to na 800 gorzelni zgłosiło się za ledwie 98, reszta właścicieli zbyła wezwaniem milczeniem.

Przy zamknięciu obrad zebrania przewodniczący podziękował p. Syniewskiemu za podjęcie tak ciekawego i ważnego tematu. Rezolucyj nie uchwalono żadnych, a wnioski p. Wanga przekazano do rozpatrzenia wydziałowi głównemu Towarzystwa.

W interesie rozwoju tak ważnej dla kraju gałęzi przemysłowej, jedynej, jaka w Galicyi na szerszą skalę prosperuje byłoby bardzo pożądanem, by Tow. politechniczne zechciało częściej i obszerniej zastanawiać się nad gorzelnictwem i jego kierunkami. Opinia i wskazówki tak poważnego gremium techników polskich musiałyby z czasem rozbudzić sfery miarodajne z niewytłumaczonej apatii, musiałyby otrząsnąć je z gnuśnej ociężałości, z jaką niedbale kierują z szablonową monotonością tym do-nośnym czynnikiem wytworczości krajowej.

Do techników należy przyszłość i niepodzielne panowanie we wszystkich działach przemysłu, a więc niechaj i o gorzelnictwie myślą, jak o terenie swoich prac, w celu wprowadzania doń światła naukowej wiedzy i technicznych ulepszeń.

W dzisiejszych pracownikach gorzelnianych znajdziecie Panowie chętnych i pilnych uczniów i wykonawców Waszych pomysłów i naukowo uzasadnionych wywodów, zechciejcie się tylko do nich zbliżyć życzliwie.

F. G.

Wyrób spirytusu z kartofli przy zastosowaniu metody Dr. Wernera Kues'a (Dokończenie)

Po osiągnięciu takiego rezultatu zaniechano ukwaszania hołowicy kwasem mlecznym i już do końca kampanii w gorzelni 7 hektolitrowej zacierano ziemniaki przy użyciu metody dr. W. Kues'a.

W czasie stosowania tej metody ściśle kontrolowano tak przebieg roboty, jak i otrzymywane wydatki spirytusu.

Wyniki tejsze kontroli wykazuje następująca tabela obejmująca czas od 27. do 31. grudnia 1902 r.

Metoda Dra Wernera Kues'a.

Tabela zacierów ziemniaczanych z 27, 28, 29, 30 i 31 grudnia 1902.

Ilość zacieru w zacieralni w litrach	° Reaumira tego zacieru	Procent cukru tego zacieru	Zawartość skrobi w kartoflach		Zużyta ilość kartofli w centn. metr.	Zużyta ilość słoju ziemnego w centn. metr.	Ustawienie kadzi fermentacyjnej			Kadź odfermentowana			Uzyskany alkohol	
			podług gęstości w %	podług cukru-miery w %			Dzień ustawienia	° Reaumira	° Sacharometru	° kwasu	° Reaumira	° Sacharometru		° kwasu
2245	14	20·4	19	18·7	57	240	27./12.	10 ^{1/4}	19	0·65	23	0·5	0·85	4030 litrów 93·1% czyli 375·193
2200	14	21·1		19·2				10	18·9	0·65	22 ^{1/2}	0·6	0·9	
2140	14	21·5		19·0				10 ^{3/4}	19·4	0·65	23	0·4	0·85	
2210	14	21·0		19·2				10 ^{1/2}	19·3	0·7	23	0·4	0·9	
2250	14	21·1		19·7										
2220	14	21·1		19·4				11	18·9	—	23	0·5	—	
2240	14	20		18·4										
2200	14	20·9		18·9				10 ^{1/2}	19·3	—	22 ^{1/4}	0·4	0·95	
2200	14	21		19·2										
2240	14	20·8		19·2				10 ^{1/4}	19·1	—	23	0·3	0·85	
2200	14	21·2	19·2											
2200	14	21·4	19·6											
2230	14	21·6	20											
2240	14	21·1	19·6											
2200	14	21·7	19·8											

Z ilości zacierów objętych powyższą tabelą wynika, że w owych pięciu dniach przerobiono łącznie 5932 kg. skrobi, z której uzyskano przez destylację 375.193 odset. litr. spirytusu, okazuje się przeto, że przeciętnie otrzymano w tych dniach po 63·24 odsetków litrowych z jednego kilograma skrobi.

W późniejszych miesiącach, styczniu i lutym 1903 r. otrzymała gorzelnia ziemniaki o znacznie wyższej zawartości skrobi, a niższym stopniu kwasu, zacierzy z tych kartofli, przygotowane metodą Dr. Kues'a odfermentowały jeszcze lepiej, mimo wyższej koncentracji, albowiem odfermentowanie dochodziło aż do 0·S

Z tych ziemniaków atoli nie posiadamy pod ręką ściśle obliczonych, na podstawie sacharometrycznych danych, wydatków spirytusu.

Z powyższego zestawienia widzimy, że postępowanie techniczne podług metody Dr. Kues'a zapewnia o wiele lepsze wydatki, niż prowadzenie drożdży gorzelnianych przy pomocy ukwaszania hołowicy kwasem mlecznym. Nawet w razie najpomyślniejszego przeprowadzenia tego przestarzałego już sposobu fabrykacji, metoda Dr. Kues'a zapewnia lepsze wyniki.

Zastanawiając się nad wynikami osiągniętymi z obu równolegle prowadzonych sposobów postępowania technicznego widzimy, że przy stosowaniu metody Dr. Kues'a osiągnięto 62·25% litrowych, podczas gdy przy ukwaszaniu hołowicy kwasem mlecznym, przy tych samych danych, uzyskano tylko 60·87% litrowych alkoholu z jednego kilograma przerobionej skrobi. Z tego wynika, że przy metodzie Dr. Kues'a osiągnięto mimo ubytku słodu, taką samą ilość alkoholu, co przy kwasie mlecznym z doliczeniem słodu, gdyż z 4403 kg. skrobi \times 62·25% otrzymano 274.087% litrowych, a więc tylko nieco mniej, jak faktycznie osiągnięto przy kwasie mlecznym licząc łącznie ze sładem zielonym (274.716% litrowych).

O wiele ważniejsze korzyści z zastosowania metody Dr. Kues'a osiągnąć mogą te gorzelnie, które z jakichkolwiek powodów nie są w stanie prowadzić racjonalnej hodowli drożdży na kwasie mlecznym.

Postępowanie metodą Dr. Kues'a nieporównanie upraszcza manipulację prowadzenia drożdży, co przy stosowaniu kwasu mlecznego jest wprost niemożliwym. — Przy najracjonalniej prowadzonych zacierach kartoflanych nie możliwym jest łatwe i szybkie regulowanie hołowicy i drożdży odpowiednio do wymogów zmiennych jakości różnego gatunku płodów surowych, dostarczanych do przeróbki, podczas gdy postępowanie techniczne przy metodzie Dr. Kues'e bardzo łatwo można modyfikować odpowiednio do właściwości materiałów surowych.

Nawet przy najstaranniej prowadzonym słodowaniu, — metoda Dr. Kues'a okazuje się wiele korzystną w zastosowaniu technicznym.

Korespondencye.

I.

Stanisławów, 23. listopada 1904.

Niedawno założona w Stanisławowie fabryka spółkowa „Kraj“ nadesłała nam następujące pismo, które zamieszczamy tutaj, jako wybitną charakterystykę dorywczego traktowania tak ważnej dla kraju sprawy — obesłania wystawy spirytusowej w Wiedniu. Pismo to brzmi dosłownie:

Szanowna Redakcyo „Gorzelnika“!

Na wystawę spirytusową w Wiedniu b. r. wysłaliśmy gniotownik ze stacyi Ottynia, a ponieważ pora była dość opóźniona, wysłaliśmy „z zabezpieczonym czosem dostawy“ i opłacili „fracht“ wyżej 100 kor. Podczas zwiedzania wystawy przez Gremium Gorzelników Polskich był obecnym p. Jenik na wystawie, a na usilną naszą prośbę odszukał zaledwie pominiomy gniotownik, w kącie zarzucony i zakryty, niewidziany przez nikogo. Cóż było jednak na to radzić.

Zwrócono nam wreszcie gniotownik za pobraniem znowu 60 koron, mimo że podług rozesłanych warunków dla biorących udział w wystawie przedmioty miały być zwrócone „franko“ do stacyi skąd wyszły. Otrzymaliśmy wreszcie gniotownik w Stanisławowie i wykupili.

W jakiś czas później otrzymaliśmy rachunek od p. Schenkera z Wiednia na 12 kor. do zapłacenia, a wobec naprowadzonych okoliczności odmówiliśmy tej pretensyi, za którą firma Schenker & Com. grozi nam skargą. Sądzymy, że p. Jenik nie odmówi poświadczającego zeznania, że maszyna zarzucona w kącie, nie widziana przez nikogo, a prawdopodobnie i przez Jury sędziów, została umieszczona tak przez firmę Schenker & Comp. — z rozmysłu czy nieuwagi, przez co narażono nas na ogromne a daremne koszta, mimo że miała być „franko“ zwróconą.

Wobec tego odnieśliśmy się do firmy Schenker, która powyższe zarzuty zbyła milczeniem, a na uprawnienie do bezpłatnego zwrotu odpowiedziała, że ponieważ maszynę odebrano w Stanisławowie a nie w Ottynii, przeto tracimy prawo do bezpłatnego zwrotu.

II.

Midno, 21. listopada 1904.

W „Gorzelniku“ Nr. 22 (z dnia 15. listopada b. r.) wyczytałem korespondencyę p. Wolfa Eisnera, kierownika gorzelni w Bohatkowcach, w której biada on bardzo nad nielicznym zjazdem okręgowym gorzelników w Dębicy i nad uchwałą na tym zjeździe zapadłą.

Zjazd w Dębicy obejmował okręgi skarbowe Tarnów i Kzeszów, w których znajduje się przeszło 70 gorzeln. Połowa tych gorzeln znajduje się pod kierownictwem chrześcian a drugą połowę prowadzą gorzelnicy żydzi. Z pomiędzy chrześciańskich gorzelników jawiło się na zjeździe siedmiu, a dlaczego nie przybył ani jeden gorzelnik żyd? Stało się to z dwóch powodów:

1) Z braku zawodowych wiadomości gorzelnianych, bo przyzna mi p. Eisner, że pomiędzy gorzelnikami żydami mało jest fachowo w gorzelnictwie wykształconych;

2) nie przybyli z powodów finansowych, bo jadąc na zjazd gorzelników, trzeba wydać z własnej kieszeni kilka a może i kilkanaście koron, czego gorzelnicy żydzi nie czynią ochotnie.

Nie chce p. Eisner zarzucić delegatowi okręgowemu, że na zjeździe w Dębicy głosił nienawiść rasową, przyznać jednakże musi rację twierdzeniu, że partaczów gorzelnianych wytwarzają niemal wyłącznie tylko gorzelnicy żydzi.

Znam wielu gorzelników żydów, którzy ani czytać ani pisać nie umieją, a tego pomiędzy gorzelnikami chrześciańskimi, — tak pomiędzy mniej fachowymi, jak i partaczami — p. Eisner nie znajdzie. Znałem gorzelnika żyda w okolicy Sokala, który był woźnicą fiakierskim w Sokalu a później awanzował na kierownika gorzelni, nie umiejąc ani czytać ani pisać. Czy tacy gorzelnicy mogą przysporzyć technice gorzelnianej postępowych zdobyczy, czy mogą naszemu zawodowi i jego adeptom przyczynić zaszczytu?

Widziałem kilku praktykantów gorzelnianych u kierowników żydów, co nawet szkoły ludowej nie posiadali — czy może wyrosli z nich wykształceni zawodowcy?

Obecnie partaczą po gorzelniach, zabierając posady i chleb technikom fachowym, uzdolnionym.

Inaczej postępują zawodowi gorzelnicy chrześciańscy, gdyż biorąc ucznia na praktykę wymagają, aby młodzieniec posiadał 4-klasę szkół średnich, by po odbyciu kilkuletniej praktyki miał naukową podstawę zapisać się do krajowej szkoły gorzelniczej w Dublanach, gdzie ugruntuje swoje wiadomości gorzelnicze teoretycznie i praktycznie. Dopiero po skończonym kursie gorzelnicznym w szkole dublańskiej, będzie mógł taki zawodowiec należycie rozumieć racjonalną technikę gorzelnianą, a czytając następnie dzieła naukowe, potrafi zdążyć z postępem wiedzy gorzelniczej i zdoła pracować korzystnie dla dobra gorzelnictwa i pracodawców.

Słusznie więc mają Członkowie Polskiego Towarzystwa gorzelniczego, że zamierzają starać się u kompetentnych władz o usunięcie gorzelników partaczy ze stanowisk podstępnie zabranych ukwalifikowanym zawodowcom. Tak chrześciańscy, jak i żydowscy gorzelnicy fachowo wykształceni zarówno starać się powinni połączonemi siłami o usunięcie partactwa.

Dzisiaj już bardzo wielu przedsiębiorców gorzeln poszukując kierownika zapy-

tują o jego zawodowe kwalifikacje i zdolności w c. k. Dyrekcjach skarbowych, gdyż techniczni kontrolorzy skarbowi najlepszą informację dać mogą o inteligencji i fachowym nzdolnieniu gorzelnika.

Gdyby każdy przedsiębiorca gorzelni w ten sposób postępował, to w krótkie pozbylibyśmy się partaczy z naszego zawodu.

Franciszek Nowosad.
kierownik gorzelni.

Prośba do PT. Czytelników.

Z uwagi, że niektórzy pp. prenumeratorzy wydalili się z poprzednich miejsc pobytu nie doniosłszy Administracji „Gorzelnika” terazniejszego adresu, prosimy PT. Czytelników naszego pisma o łaskawe zawiadomienie nas, gdzie obecnie przebywają następujący pp.:

Goldenberg Markus, Gertwagen Markus, Hutter Leon, Stock N., Skibiński Zdzisław, Wurzel Herman, Suchman S., Baron Karol, Reiss Samuel (dzierzawca).

Panowie zastanówcie się!

Administracja „Gorzelnika” zestawiała wykaz zaległości przedpłaty za nasze pismo po koniec roku 1904.

Bardzo smutny obraz — oto 78 osób z pomiędzy prenumeratorów zalega z łączną kwotą 607 koron, — a po między nimi 9 osób z kwotą 72 koron jeszcze za rok 1903, a że Skarbnik Towarzystwa wykazuje 74 członków zalegających za rok 1904 z kwotą 700 koron, razem tedy Czytelnicy „Gorzelnika” nie uścili jeszcze 1307 kor.

Zechciejcie Szanowni Panowie zastanowić się! każdy z Was uścić ma tylko po kilka koron, co jednak razem stanowi tak poważną kwotę, którą wydawnictwo gotówką wyłożyło lub wyłożyć musi, bo drukarnia, poczta, koszta administracyjne i współpracownictwo zapłacone być muszą!

Raczej rozważycie że takie zaległości, to ruina i groźna przeszkoda dla wydawnictwa.

W pracy naszej oczekujemy od Was Szanowni Panowie życzliwego poparcia ale nie stawianiu takich trudności!

Koniec roku zbliża się Administracja zaległości swoje wyrównać musi, niestrujdajcież nam panowie i tak już przykrego położenia i nadeszłycie zaległą przedpłatę do nas, a wkładki do Skarbnika.

Administracja „Gorzelnika”.

Rozmaitości.

Co znaczy silna organizacja. Niemiecka Centrala wyrobu i zużycowania spirytusu wydała okólnik do swoich członków, w którym zawiadamia ich, że w celu ułatwienia zakupu i sprzedaży ziemniaków po możliwie jednolitych cenach, urządziła główne składy tych płodów. — Pośrednictwo w sprzedaży i zakupie ziemniaków do wyrobu spirytusu ogranicza się tylko na ułatwieniu porozumienia o ceny i warunki pomiędzy sprzedającymi a nabywcami. Przez utworzenie tych środowisk handlu ziemniakami, przychodzi Centrala z wydatną pomocą gorzelniom rolniczym, które w bieżącym roku znajdują się w wielce kłopotliwym położeniu skąd sprowadzić produkty, niezbędnie do wyroku kontyngentu spirytusowego.

Sprawozdanie targowe.

Bank rolniczy we Lwowie. Lwów, dnia, 30. listopada 1904. Dziś notujemy za 50 kilogramów loco Lwów. — Waluta koronowa.

Pszenica gotowa od 8·90 do 9·25. Pszenica na termina 8·75 do 9·— . Żyto gotowe 7·— do 7·10, żyto na termina 6·65 do 6·75. Owies obrocny gotowy 6·60 do 6·90. Owies obrocny na terminy 6·50 do 6·75. Jęczmień pastewny 6·50 do 6·75, jęczmień browarniany 7·10 do 7·30. Rzepak 10·25 do 10·50. Linianka 0·— do 0·— . Groch pastewny 6·75 do 6·90, groch do gotowania 8·50 do 10·50. Wyka 6·60 do 6·75. Bobik 6·50 do 6·75. Hreczka — do — . Kukurudza nowa 8·75 do 8·— , kukurudza stara 7·25 do 7·50. Chmiel nowy za 56 kilo 230·— do 240·— , chmiel stary za 56 kilo — do — . Konieczyna czerwona 65·— do 75·— , konieczyna biała 55·— do 62, konieczyna szwedzka — do — . Tymotka 23·— do 25·— .

Spirytus paritas Tarnopol za 100 litr. nowy od — do — . Spirytus paritas Tarnopol na termina 44·50, do 45·— spirytus paritas Tarnopol ekskontygen. 31·50 do 31·75.

Wiedeń 30. listop. 1904. Spiritus: Za towar skontyngen. z dostawą natychmiastową za 100 Hl. płacono kor. 50 20 do k. 50·60. Tendencja: niezmienniona.

Adres skarbnika Polskiego Towarzystwa Gorzelniczego:

Jan Stańczykiewicz kier. gorzel. w Chorzelowie o p. loco.

Nadesłane,

Wydział Polsk. Tow. Gorz. przypomina Szanow. członkom, iż wkładki tytułem prenumeraty czasopisma „Gorzelnik“ za r. 1904 ewentualnie za I. półr. 1905 uiszczają należy w bieżącym miesiącu grudniu; wyłącznie pod adresem skarbnika.

Potrzebny zaraz egzaminowany kotłowy, obeznany z maszyną parową do gorzelni w Galicyi zach. koło Tarnowa, nie rocznego. Pensya 30 K. miesięcznie, 1 litra mleka dziennie i kartofle. Ktoby o podobnym człowieku wiedział, raczy podpisanemu łaskawie donieść.

Kupionoby całe urządzenie gorzelniane, nowszego systemu, mało używane i w dobrym stanie do dalszego użytku w nowy mającej postać gorzelni. Oferty wraz z opisem przyjmuje: Jan Stańczykiewicz w Chorzelowie p. l.

GORZELNIK katolik, lat 23, z kilkuletnią praktyką zawodo-gorzelnianą, dokładnie obznajomiony z aparatami gorzelnianymi, jakoteż i z zacieraniem zboża poszukuje posady zaraz. Zgłoszenia do administracji „Gorzelnika“ pod A. K. P. — 67.

Realność w Brodach, składająca się z obszernego murowanego domu mieszkalnego ze stajni i wozowni b. obszernej murowanej, dużego ogrodu (park i ogród warzywny) kilkomorgowej gleby najprzedniejszej jest zaraz do sprzedania. Zgłoszenia przyjmuje administracja „Gorzelnika“. CENA KUPNA 10.000 złr. Realność jest bez długu, można jednak na nią otrzymać stosowną pożyczkę.

Skorowidz gorzeln galicyjskich

nakładem

A. Jenika w Spasowie p. Tartaków

Jest do nabycia u autora i w księgarni P. T. Gubrynowicza i Schmidta we Lwowie, ul. Teatralna l. 9, oraz w administracji „GORZELNIKA“ po cenie 3 k. za egzemplarz.

PATENTY na wynalazki
wyjedywa

Inżynier Stań. Dzbański

przysięgły Rzecznik patentowy

Wiedeń VII. Lindengasse 2 (w pobliżu c. k. urzędu patentowego).

ORENSTEIN i KOPPEL

Lwów, ul. Akademicka l. 8.

Fabryki kolei wąskotorowych

urządzają i dostarczają koleje polne, lasowe, przenośne i stałe, lokomotywy, wagoniki rozmaitych konstrukcyi, szyny i t. d.

Katalogi i kosztorysy bezpłatnie.

BOLESŁAW JAWORSKI

w Poturzycy p. Sokal

Skład instrumentów do kontroli technicznego postępowania gorzelni, oraz pasów i artykułów gumowych
poleca.

Alkoholometry — Ciepłomierze — Cukromierze — Kwasomierze — Wagi do oznaczenia skrobi w kartoflach — Mikroskopy — Wszelkiego rodzaju szkła do prób chemicznych — Wodokazy — Pasy skórzane, bawełniane, amerykańskie, pasy Balata, pasy gumowe — Rzemyki do szycia pasów — Spinki do pasów i t. p. — Węże gumowe, parciane i ze spiralką — Płyty gumowe, asbestowe i asbestonitowe — Smarowidła i t. p. artykuły.

Cenniki ilustrowane darmo i oplatne.

Projektujemy i wykonujemy: **Ogrzewania Centralne, wentylacje, wodociągi, i kanalizację rurową, łaźnie, łazienki, wiercenie studzien i ustawianie pomp pralnic i suszarnie mechaniczne.** (Oświetlenie patentowanym naftowym światłem żarowym „Znicz“ w miejscowościach nie posiadających gazowni).

Chylewski, Hruby i Spł.

Dawniej Władysław Niemeksza

Biurowo techniczne i Zakład instalacyjny

we Lwowie, Kopernika 15 a, II. p.

Przymujemy zamówienie na: **Maszyny, kotły parowe. Chłodnie mechaniczne, fabryki lodu, Gorzelnie, Fabryki drożdży, Browary, Tartaki, młyny zwykłe i automatyczne, Lokomotywy i motory gazowe, benzynowe, spirytusowe, (szwedzkie i amerykańskie) etc. etc.**

Przegląd Gorzelniczy,

jedyne polskie pismo gorzelnicze
w Niemczech,

Organ Wydziału gorzelniczego na W. ks. Po-
znańskie — wychodzi rok 10-ty pod redakcją
S. Piekuckiego — Obrowo p. Obrzycko
(Obersitzko Bez. Posen).

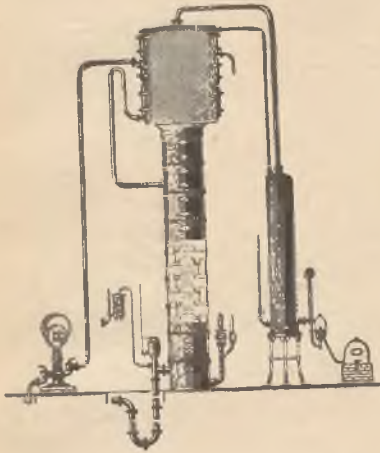
Prenumerata roczna w Austrii 8 kor., w Rosyi 4 rs.
Przyjmuje się wszelkie ogłoszenia.

Czwarte wydanie broszury

o zastosowaniu ekstraktu drożdżowego
metodą Bauera

już wyszło z druku.

Interesowani mogą tę broszurę otrzymać
bezpłatnie za podaniem swego adresu **Raab-
skiej Fabryce spirytusu w Raab na Wę-
grzech** (Raaber Spiritusfabrik & Raffinerie-
Actiengesellschaft in Raab.

Aparaty Avenarius

aust.-węg. patent D. R. P. D. R. G. M.

zlanego żelaza, wewnątrz emaliowane, z deflegmatorem

„**YPSYLLON**“

Materyał nadzwyczaj trwały. ✦✦ Doskonała konstrukcja. ✦✦ Cena niska

Generalne zastępstwo na Austro-węgry:

Ignacy Pulay, Wiedeń II₂, Valeriestrasse 44.

Dla gorzelń rolniczych

Zastosowanie **metody Bauerowskiej** do wytwa-
rzania sztucznych drożdży, zarówno przy ukwaszaniu
kwasem siarkowym jak i mlecznym, z dodatkiem
ekstraktu drożdżowego zapewnia gorzelniom:

Uproszczenie postępowania technicznego
wysokie wydatki spirytusu

Opłaty licencyjnej niepotrzeba

Nie potrzeba żadnych układów inwestycyjnych

Podpisane przedsiębiorstwo posyła na żądanie
zdolnych fachowców w celu zaprowadzenia

metody Bauerowskiej.

Zgłoszenia i zamówienia prosimy zwracać wprost do

Rabskiej fabryki spirytusu i rafinerii

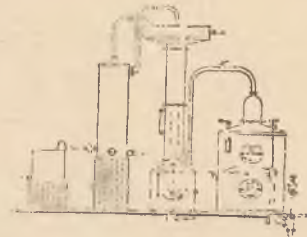
w RAAB (Győr) na Węgrzech.

Zastępstwo na Galicyę:

Towarzystwo rolnicze w Sokalu

Salomon Tindel w Jarosławiu

Filia c. k. Towarzystwa gospodarskiego w Stryju.

Aparat odpędowy systemu Schwarza z kolumną

Ch. J. Koziner

Fabryka wyrobów kolarskich, miedzianych,
mosiężnych i żelaznych

w Tarnopolu

urządza całkowicie

Gorzepnie roicze i dostarcza:

Koły arowe, wszelkich systemów

Parniki Henzego,

Zacienie chłodzące,

Aparaty odpędowe,

Rezerwoary na spirytus i wodę,

Maszyny parowe,

Transmisje,

Płuczki do kartofli,

Pompy do wody, zacieru i spirytusu.

✦✦ Wszelkie **rekonstrukcje i naprawy starych
gorzelni** uskutecznią **jak najtaniej.**

Koleje wązkotorowe sprzedaje i wypożycza

Węg. Fabryka =
wagonów i maszyn
Tow. akc. w Raab

Zastępstwo dla Galicji i Bukowiny:
Eifermann i Sp.
Lwów — Drohobycz.

Karol Kieslich

fabryka wyrobów bednarskich

w Braunsdorf koło Jägerndorfu

Założona w r. 1888, premiuwana
raz y najwyższemi nagrodami

Założona w r. 1888, premiuwana
7 razy najwyższemi nagrodami.

poleca swoje wyroby, jak: kotły odpędowe, kadzie fermentacyjne, rezerwoary i wogóle wyroby bednarskie z prawdziwego śląskiego, suchego, modrzewiowego drzewa, które wykonywa po najtańszych cenach. — Pierwszorządne polecenia.

SZEROKO ZNANE W KOŁACH PRZEMYSŁOWYCH

TOWARZYSTWO AKCYJNE DLA BUDOWY MASZYN

przedtem Breitfeld, Danek i Ska, dawniej huty żelazne księcia SALMA w BLANSKU.

Poleca wszelkie najnowsze aparaty i maszyny do kompletnego urządzenia GORZELN. browarów młynów, tartaków, cukrowni, FABRYK SPIRYTUSU, cegielni, rafinerii nafty, fabryk parafiny i t. d.

ODLEWY dekoracyjne, maszynowe i budowlane, tarcze pasowe i na linwy aż do 7 metrów średnicy, oraz rury z mufami i flanszami. Piece rozmaite, począwszy od zwykłych tanich i praktycznych aż do najwytworniejszych.

HARTOWANE lane walce młyńskie i ruszty, maszyny do łamania kamieni i kości. Kompletnie transmisye pod gwaracją za fachowe wykonanie.

KOMPLETNE dźwignie maszynowe i wyciągi dla parowego, elektrycznego, lub hydraulicznego urządzenia.

KOTŁY parowe, destylacyjne i opałowe wszystkich systemów, rezerwoary, przyrządy do sztucznego chłodzenia oraz wszelkie roboty kotlarskie.

MASZYNY parowe różnych systemów od 4 do 1000 HP., kompresory powietrzne, maszyny do wyrabiania sztucznego lodu oraz chłodzenia.

TURBINY, pompy parowe i transmisyjne, prasy hydrauliczne dla wszelkich gałęzi przemysłu i prasy do filtrowania, podług najnowszych systemów.

KONSTRUKCJE żelazne wszelkiego rodzaju jako to: mosty, dachy, werandy, balkony, schody, ogrodzenia, krzyże i t. d.

POLECAMY też burtowane i wypukłe dna do kotłów aż do 3 metrów średnicy nadto nity i śruby z najlepszego styryjskiego materiału.

Ofert, prospektów i wszelkich informacji udziela zastępca firmy:

S. ALTBACH, DROHOBYCZ, ul. Bednarska.

Wodociągi

dla miast, gmin, folwarków, fabryk, ogrodów, gmachów publicznych, domów prywatnych i t. d.

Poszukiwanie i uchwycenie źródeł. Wiercenie studzien. Ustawianie pomp. Instalacje domowe z klozetami, łazienkami i t. d.

projektują wykonują :

Inż. Leonard Nitsch i Ska. Kraków, ulica Kolejowa 18.

Najlepsze referencje z dotychczas wykonanych robót. — Kosztorysy bezpłatnie.

Centralne OGRZEWANIE

wszelkich systemów

i WENTYLACYE

Łazienki, Mechaniczne pralnie
i suszarnie i t. d.

Lwowskie biuro handlowe
Z. Majewski

Lwów, ul. Kościuszki 4.

poleca

Węgiel z kopalni „Saturn“

w Zagłębiu Dąbrowskiem
Królestwa Polskiego

cał. 6577.

Cena niższa od węgla górnośląskich.

Zadajcie węgla polskiego „SATURN“

Zadajcie węgla polskiego „SATURN“

Dra KUES'A

środek odżywczy dla drożdży
w gorzelniach rolniczych

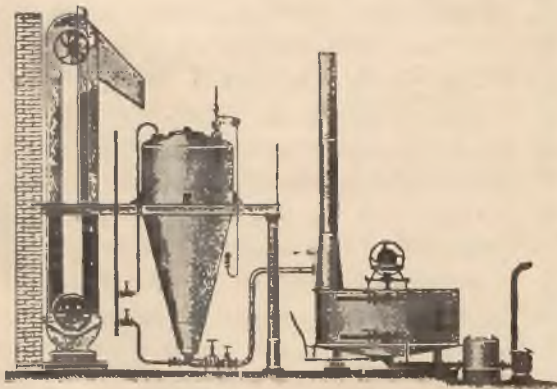
Niezawodny, wypróbowany sposób prowadzenia drożdży bez ukwaszania hołowicy
kwasm mlecznym.

=====
Doskonały wywar
=====

PREPARAT POWYŻSZY SPRZEDAJE

F. Ringhoffer

Fabryka maszyn w Smichowie (Czechy).

Quissek & Geppert

Fabryka wyrobów z miedzi i metali
zarazem koflarnia

w **Bielsku** (Szląsk austr.)

filia w **Chodorowie** (Galicya wsch.)

wyłącznie urządza

Gorzelnie, rafinerje, fabryki drożdży i likierów.

Przedsiębiorze budowy nowych gorzelní zarówno jak i przebudowy gorzelní przestarzałych systemów.

Dostarcza wszelkich do ruchu gorzelnianego wymaganych maszyn, aparatów i przyrządów **najlepszych**

konstrukcyj, wykonanych wzorowo na podstawie wieloletnich doświadczeń.

Kosztorysy bezpłatne. — Rysunki i piany za umiarkowane honorarium.

ALOJZY HÜBNER LWÓW... RYNEK 38.

poleca dla grzelń, rafinerj i t. p.

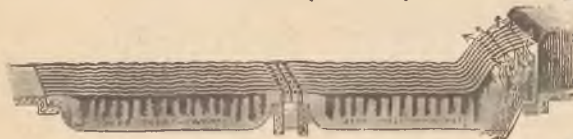
Cement, Gips, Wapno hydrauliczne, Oliwy do maszyn, Oliwę do palenia, Pasy do maszyn skórzane i gumowe, Gurty do maszyn zwykle i napuszczane, Rzemyki do szycia pasów, Śruby i nity do pasów, wiaderka do ognia lakierowane i składane, Weże konopne zwykle i gumowane, Weże gumowe, Weże spiralne, Holendry mosiężne, Płyty gumowe, Płyty asbestowe, Sznury gumowe i asbestowe, Pakunki łożowe i federweisowe, Kule gumowe do wentylów, Szkła do kotłów, Pierścienie gumowe, Glazura do chłodników, Baryszówki, Szklaneczki próbne do browarów. Linwy konopne i druciane cynkowe, Rury ołowiane, Rury cynowe, Plomby i drut ołowiany, Latarnie gospodarskie na oliwę i naftę, Knoty, Oliwiarki do maszyn blaszane i szklane, Przyrząd kauczukowy dla bydła, Przyrząd do pompowania powietrza u bydła, Trokary, Seręgi cynowe i gumowe dla bydła, Nożyce do strzyżenia bydła i owiec, Sól kamienna, Farby olejne i terowe na dachy, Carbolineum Avenariusu Exsicicator, Ter drzewny i gazowy, Antimerulion, środek przeciw grybowi, Tektura na dachy, Smołowiec, Pędzle, Pyrolinę itp.

Towarzystwo dla specjalnych urządzeń palenisk systemu
THOSTA, z ograniczoną poręka, — dawniej OTTO THOST

ZWICKAU (w Saksonii)

☛ dostarcza **rusztów** ☛

zaopatrzone w lany mostek ogniowy, gorąco powietrzny, który trawi dym i znakomicie zaoszczędza węgiel.

Ruszt ten da się natychmiast zastosować do każdego kotła parowego przez łatwą wymianę ułożonych przed murem mostkiem ogniowym starych rusztów.

Najtańsze zużycie węgla!
Znaczna oszczędność na węglach!
Największa trwałość!

Zastępca dla Galicyi i Bukowiny

Ferdynand Pietsch

techniczne biuro

L W Ó W.

Dom techniczno-handlowy **Brand i Ska**

w Krakowie

ul. Szewska 13. Telefon Nr. 473.

poleca dla GORZELŃ:

Pompy do spirytusu, wody i zacieru.
Weże gumowe, parziane i metalowe.
Rury żelazne, miedziane i ołowiane.
Kurki i Wentyle metalowe.
Armatury i Manometry.
Pasy skórzane, parziane i sierściowe.
Uszczelnienia dla kotłów i maszyn.
Płyty i sznury gumowe i azbestowe.
Smary i oleje maszynowe.
Rusztory patentowe do kotłów, jakoteż wszelkie inne materyały i artykuły dla gorzelń

Cenniki ilustrowane darmo i opłatnie.

Dostawa franko do każdej stacyi.